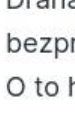
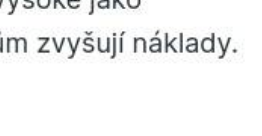

Premium

Českému průmyslu se dýchá jen těžce. Dusí ho energie i problémy Německa

Sabina Ali
12. září 2024

Drahá elektřina a plyn nadále trápí tuzemské firmy. Ceny sice nejsou tak vysoké jako bezprostředně po ruské invazi na Ukrajinu, ale zůstávají vysoko a podnikům zvyšují náklady. O to hůře se jim pak konkuruje zahraničním firmám.

„Předminulý týden jsme zaslavnili energie na příští rok. Budeme platit dvouapůlnásobek cen, které byly před energetickou krizí. Tehdy tvořily energie asi deset procent našich nákladů, dnes to je zhruba čtvrtina celkových nákladů,“ vypočítává Petr Novosad ze Sklářny Harrachov.

Rozdíly mezi jednotlivými obory jsou výrazné. Zatímco řada odvětví se lopotí v červených číslech, farmacie nebo automobilkám se daří. Výroba aut se dokonce v letošním roce dostala na historická maxima.

Vratká pozice tuzemského průmyslu je vidět i na datech za celou ekonomiku, která pravidelně zveřejňuje Český statistický úřad.

V červenci průmyslová produkce oproti loňsku klesla skoro o dvě procenta. „Celková průmyslová výroba v Česku je dnes zhruba na stejné úrovni jako v roce 2017,“ komentuje červencová data hlavní ekonom poradenské společnosti Deloitte David Marek.

Podobně jako v uplynulých letech se pokles v červenci týkal hlavně energeticky náročných oborů, jako jsou výroba kovů, hutnictví či slévárenství. „Všichni jsou v přežívacím módu. Dostáváme zakázky po firmách, které například v Německu krachují. Celé slévárenství je na sestupu. Vidíme to i v Česku, problémy má třeba Kovosvit. Trh se od začátku roku neoživil,“ popisuje Peter Olžbut, který šéfuje obchodu ve Slévárnách Kuřim.

Netuší, co má očekávat v dalších měsících. „Ani naši zákazníci to nevědí. Dodáváme do různých odvětví, všude je to o poklesu,“ líčí Olžbut.

V těžkém průmyslu jsou komodity jako elektřina, ropa nebo plyn nejen režijním nákladem, ale leckdy i základní surovinou pro výrobu. „Často vyzvaná fotovoltaika těmto firmám pomůže v řádu jednotek procent, situaci však neřeší,“ uvádí šéf Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR Josef Jaroš.

Fotovoltaika nepomůže ani zmíněné společnosti Sklářny Harrachov. „Spočítal jsem, že do výroby bych potřeboval asi čtyři stovky malých elektráren. Zároveň by ale muselo svítit neustále. Soláry můžeme v provozu využít třeba ke svícení, ale ne k tavění skla,“ vysvětlil Novosad.

Odráz německých potíží

Alespoň mírné oživení oproti loňsku hlásí chemický průmysl. I ten ale s drahými energiemi bojuje. „Lze předpokládat, že bude pokračovat omezování některých chemických výrob a snižování jedné z největších předností českého chemického průmyslu, kterou je exportní výkonnost,“ uvedl Ivan Souček, ředitel Svazu chemického průmyslu ČR.

Německo provozy těžkého chemického průmyslu dokonce už zavírá. Podle ekonoma J&T Banky Petra Sklenáře totiž nedokážou konkurovat firmám například z USA. Plyn i elektřina v Evropě jsou několikanásobně dražší než ve Spojených státech, jak upozornil.

Válka VW s odbory je na spadnutí. Vypověď dávnou dohodu, může propouštět

Z Německa se problémy přelévají do Česka, protože sousední země je pro velkou část tuzemských firem významným obchodním partnerem. „Po covidové krizi, energetické krizi, ukrajinském konfliktu a vysoké inflaci průmyslové podniky již pátý rok bojují s faktory, které mohou jen minimálně ovlivňovat. A ani teď se nemohou – s ohledem na pokles poptávky z Německa – obrázně řečeno nadechnout,“ shrnuje situaci Petr Kymlička, partner v poradenské skupině Moore.

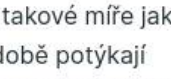
Předsedkyně Ocelářské unie Marcela Kubalová upozorňuje, že pro oceláře jsou problémem mimo jiné klimatické cíle vytyčené Evropskou unií. „Potřebují ke své realizaci nové technologie, které jsou mnohdy pouze ve stadiu výzkumu,“ říká. „Výroba surové oceli za druhé čtvrtletí letošního roku v Česku dosáhla 681 tisíc tun, což je proti loňsku pokles o více než 260 tisíc tun,“ podotýká.

Příští rok? Žádná sláva

Sklenář očekává, že ve zbytku letošního roku bude situace průmyslu stejná jako v posledních dvou letech. „To znamená vývoj, kdy výsledek bude blízko nuly. Průmyslová výroba jako celek se poslední dva roky moc nemění. Pod tím celkovým číslem se ale rozevrají nůžky mezi obory,“ vysvětluje.

Rozdíly mezi jednotlivými obory jsou docela výrazné. Zatímco řada odvětví se lopotí v červených číslech, farmacie nebo automobilkám se daří. Výroba aut se dokonce podle Sklenáře v letošním roce dostala na historická maxima, byť konec druhého kvartálu už nebyl ideální. „Stále jsme ale na vyšší úrovni. Například ve srovnání s rokem 2017 jsme zhruba o třetinu výš,“ připomíná analytik.

Průmysl v Česku klesl o dvě procenta. Slábné hutnictví, slévárenství i těžba

Za dobré výsledky podle něj tuzemský automobilový průmysl vděčí tomu, že zdejší podniky nevsadily na elektromobilitu v takové míře jako sousední Německo. Tamní automobilky se v poslední době potýkají s velkými problémy. Volkswagen se chystá propouštět, akcie BMW klesly na čtyřleté minimum.

Česko nicméně v tomto ohledu nemá vyhráno. Německé potíže se totiž časem promítnou do zdejšího prostředí. Mnoho tuzemských firem funguje bez dodavatelů.

Zachrání to domácnosti

Ekonom J&T Banky Sklenář očekává, že německý průmysl už brzy najde dno, od něž se bude pomalu odrážet. „Část potíží v Německu se dořeší, eurozóna bude snižovat úroky. K rychlému obratu ale důvod nevidím,“ zmiňuje.

Na to, jak těžkými časy český průmysl prochází, se podle něj se situací v porovnání s okolními zeměmi vyrovnává ještě docela dobře. „Německo je v průmyslové výrobě fakticky sedm let v poklesu. Z toho vychází, že když máme stagnaci dva roky, tak je to ještě dobrý výsledek,“ dodává.

Aktuální výsledky tuzemského průmyslu jsou v souladu s prognózami ohledně celkového výkonu ekonomiky pro letošní rok. Ten ekonomové odhadují v okolí jednoho procenta. Ekonomiku mají letos táhnout hlavně útraty domácností.

Jak průmyslníci hodnotí aktuální situaci?

Redakce MF DNES se obrátila na několik firem a oborových asociací, aby popsaly, jak na tom v současnosti je jejich obor.

Marcela Kubalová, předsedkyně Ocelářské komise

Situace v ocelářství není dobrá. Výroba surové oceli za druhé čtvrtletí letošního roku v Česku dosáhla 681 tisíc tun, což je o 260 tisíc tun méně, než tomu bylo v roce loňském. Již několik měsíců Ocelářská unie na tuto situaci upozorňuje a společně s celoevropskou asociací ocelářů EUROFER se neobjímají deinustrializace Evropy. Připojíme se k hlasům, které volají na zastavení deindustrializace Evropy a zároveň se dekarbonizace těžko povede.

Ambiciózní klimatické cíle vytyčené EU potřebují ke své realizaci nové technologie, které jsou mnohdy pouze ve stadiu výzkumu. Je nutné zajistit zdroj surovin. Proto již dlouhou dobu voláme například po zastavení či omezení vývozu železa, který považujeme za strategickou surovinu.

Leoš Jiříle, šéf společnosti Solea, která zpracovává kovy, plasty a další materiály

V zahraničí vnímám stagnaci až mírný pokles v některých oblastech, co se týče objemu zakázek. Stagnaci to ale není nic fatálního. Hodně děláme pro automobilový nebo elektrotechnický průmysl. Co se týče struktury nákladů a příjmů, tak už několikátým rokem pokračuje trend, kdy některým firmám rostou rychleji náklady než příjmy.

Potíže vidím v textilním průmyslu, zde například jedna velká firma propustila 20 procent lidí. Tam to ale mohlo souviset i s obměnou stroje, kdy chvíli trvá, než se osvědčí. Obecně ale platí, že textilní průmysl je lakmusovým papírkem recese. Například i v roce 2008 měl problémy jako první. Potíže nyní hlásí více textíle.

Osobně si myslím, že se na něco současných nákladů. Míje to ceny vylétly jsou ošepněné, neodpovídají současným nákladům. Po covidu ceny vylétly nahoru a stále se drží vysoko. Je to tím, že poptávka je stále ještě relativně silná.

Romana Renda, analytik Hospodářské komory

Průmyslová produkce zůstává v jednotlivých měsících rozkolísaná. Je to výsledkem kombinace cyklických i strukturálních problémů české ekonomiky. Hlavním cyklickým vlivem je zatím pouze slabá výkonnost německé ekonomiky, která je naším hlavním obchodním partnerem – zahraniční poptávka proto zůstává slabá. Průmysl však brzdí i strukturální problémy související především s vysokými byrokratickou a regulačními zátěžmi, nedostatkem pracovní síly a vysokými náklady na pracovní sílu. Tyto problémy naše členské firmy označují dlouhodobě jako největší překážky rozvoje svého podnikání. V současnosti vyhodnocujeme data z členské základny, na jejichž základě si následně uděláme představu o výhledu na zbytek tohoto roku a na rok příští.

Petr Novosad

Petr Novosad, šéf Sklářny Harrachov

Předminulý týden jsme zaslavnili energie na příští rok a je to pořád dvouapůlnásobek cen, které byly před energetickou krizí. Pro nás jako pro velkouoborníka je to velký problém. Před krizí tvořily energie asi deset procent našich nákladů, dnes to je zhruba pětadvacet procent celkových nákladů. Jsme tedy méně konkurenceschopní v porovnání se západem, v porovnání s Amerikou, kde energie takhle neřeší.

Ivan Souček, ředitel Svazu chemického průmyslu

Z dlouhodobějších statistik vývoje českého chemického průmyslu zaznamenáváme drobné oživení oproti roku 2023, ale výkonnost a efektivnost výroby nejsou zejména kvůli stále vysokým cenám energií dostatečné pro dlouhodobou udržitelnost stávajících výrobních kapacit. Lze předpokládat, že bude pokračovat omezování některých chemických výrob a snižování jedné z největších předností českého chemického průmyslu, kterou je (byla) exportní výkonnost.

Ivan Souček

Josef Jaroš, předseda Asociace malých a středních podniků

Dlouhodobě mají potíže energeticky náročné provozy (výroba plastů, drojřenských technologií, slévárny, keramický, sklárny, výroba plastů, chemický průmysl atp.). V průmyslu jsou komodity jako elektřina, ropa a plyn nejen tzv. režijní náklady, ale často také základní suroviny pro výrobu. Často vyzvaná fotovoltaika těmto firmám pomůže v řádech jednotek procent, situaci však neřeší.

Nadále tak tyto provozy čelí vyšším cenám energie v porovnání se zahraniční konkurencí, slabší poptávce a vysokým cenám některých průmyslových komodit. Situaci samozřejmě komplikuje také stav německé ekonomiky.

✓ **Tento článek jste si přečetli díky členství v iDNES Premium. Děkujeme, že jste s námi.**

Věnujte odemčený článek přátelům

Poslete jim odkaz, e-mail nebo jim ho nasdílejte přes sociální sítě.

Odemknout článek >

Právě nejčtenější Premium články:

„Orogovný blázinec“ zavírá. Portál „dřevěného politiky“ zavírá. Naftalán

Silnější výstupu nemáme. A rekordní deště se vohou opakovat, říká expert

Nalákala je otevřená náruč, teď končí na ulici. New York nezvládá imigranty

Byla nahá a zelená. Jako mrtvovala, říká zakladatel sekty o kolapsu po porodu